

Kivijalka-Numpty sinnittelee sivupolulla

Teksti Anton Tammi (1.6.2011, basso.fi)

Merimiehenkatu halkoo Punavuorta kuin särö munankuorta. Tien puolivälissä sijaitsee pieni sekatavarakauppa. Viikoittain sen eteen ilmestyy vaaterekki ja teksti ”Maksa jos jaksat”. Ovessa lukee ”Numpty”.

Astun ovesta eräänä lauantaina. Liike on täynnä käytettyä kamaa. Kravatteja, kylpyankkoja, purtiloita ja maatuskoja. Vapusta on viikko, mutta nahkeat ilmapallot hilluvat lattialla. Radion antenni on kiemuralla. Kaikki on jotenkin viehättävästi vinkasallaan.

Omistaja häärää sukkasillaan taustalla. Hän hymyilee. Pöydälle on katettu piirasta ja juustoa. Haluaisinko teetä?

Istahdan olkituoliin. Kauppias käy viereeni. Hän on **Eeva-Helena Inomaa**, 63-vuotias osa-aikaeläkeläinen. Mukava tuoleja! Hyvä niin. Nökötämme siinä seuraavat viisi tuntia. Liikkeessä käy kaksi asiakasta. On aikaa jutella.

Kuulen vänkiä, sekavia ja synkkiä tarinoita kaupasta ja kauppiaasta. Aiheet liittyvät toisiinsa, nimittäin Eeva-Helena on Numpty.

”Numpty’ on walesilainen murrekana, joka tarkoittaa kaltaistani hupakkoa. Välillä unohdan sitä ja etsin aina tota. Hömppäilen. Tekemiseni tuppaaavat saamaan paljon haarautuvia sivupolkuja”, Eeva-Helena sanoo.

Ensimmäinen tarina alkaa kahdentoista vuoden takaa. Oli syksy. Eeva-Helena oli juuri vuokrannut itselleen kaksikymmentä neliöisen myymälän Merimiehenkadulta.

”En suunnitellut mitään. Aattelin vaan, että nytpä vuokraan kaupan.”

Kun kaikki oli jo valmiiksi hieman sekavaa, niin kaupassa alettiin myydä ”kaikkea sekalaista”, erityisesti vintagea ja naamiaisasuja.

”Nyt tila on loppunut. Täällä on niin paljon hip happua, etten edes uskalla mennä Kierrätyskeskukseen.”

Liike on ollut aina auki vain lauantaisin. Jo alussa valkeni, ettei sekatavaralla rikastu. Päinvastoin. Numpty on tehnyt kaksitoista vuotta tappiota.

40's–80's & HEARTBREAKDANCE

Eeva-Helena tiputtaa syliini nuhjuisen valokuvakansion. Avaan kannen. Alkaa toinen tarina.

Maailmansotien jälkeen valkeakoskelaiseen perheeseen syntyi tyttö. Kotona kaikki oli näennäisesti hyvin, mutta iltaisin äiti veti verhot kiinni. Isi veti viinaa.

”Kulissiin” sopeutuminen oli vaikeaa. Teininä Eeva-Helena oli sulkeutunut ja ujo. Arka kaunotar veti puoleensa synkkiä pahiksia.

”Poikaystäväni oli komea showmestari, joka oli seurustellut kaikkien kavereitteni kanssa.”

Kultainen kahle lukittiin Eeva-Helenan nimettömään, kun hän oli 22. Seurasi vuoristoiset ajat. Hän synnytti, eikä paljoa opiskellut. Alkoholistipuoliso oli lapsille supermies, mutta vaimoan hän ei arvostanut; meininki oli vallan rankkaa.

”Siinä meni itsetunto aika pieneen”, Eeva-Helena kertoo. Hän kertoo oikeastaan ihan kaiken, henkilökohtaisimmatkin asiansa. Niitä ei viitsi tähän kirjoittaa. Yhden lauseen voi kuitenkin laittaa.

”Loppuelämäni on toipumista parisuhteesta.”

Eron jälkeen edessä olivat tasankojen vaivat. Askarteluohjaajatar muutti lapsinensa Soukkaan, lähiöön täynnä eroperheitä – shown kulisseeja. Mielenrauhaa toi judo-harrastus. Siinä ei lyödä eikä potkita.

”Judo, eli ’lempeä tie’, sopi mulle hyvin. Etsin rauhaa ja löysin samalla ikebanan ja origamit. Nykyään vedän kurkipajaa PAND:issa. Olemme myös käyneet rauhan puolesta Kuubassa. Nämä ovat niitä sivupolkuja.”

Selailen kansiota. Kun jotain kiinnostavaa on tulossa kauppias kehottaa kääntämään sivua, kuin satukirjan kasetilla. Näen kuvan Eeva-Helenan pojista. On seuraavan tarinan vuoro.

”Haaveilin nuoruudessani tanssimisesta. Kun poikani 80-luvulla halusivat oppia breakdancen tein kaikkeni auttaakseni heitä. Soitin helsinkiläis-bronxilaiselle Charles Salterille, joka oli yksi Suomen ainoista breikkiopettajista. Lapsia ei päästetty tunneille, joten menin itse Salterin oppiin: harjoittelin myllyt sekä moonwalkit ja opetin ne lapsilleni. Lopulta poikani breikkasivat Helsingin kaduilla. Toinen heistä on nyt ammattitanssija.”

ELÄMYKSIÄ JA PORNOSISÄLTÖÄ

Kaaoskauppa. Siten Eeva-Helena kuvailee liikettään. Hän tarkoittaa, että Numptysta saa hieman kaikkea. Hyllyllä on Lennon-laseja, pehmoleluja ja isoäidin kynsisakset.

Hiemankaikesta huolimatta Numptyn on mahdoton kilpailla suurten kirpputorien ja ketjuliikkeiden kanssa. Sitten on vielä tämä webbi. Hitaampihan se on mennä sekataravakauppa Numptyyn kuin *sekatavarakauppa.fi:hin*.

Numptyn tärkein keino erottautua on elämyksellisyys. Siis se, että huivia ostaessa saa omenapiirakkaa ja kuulee vaikkapa seuraavan tarinan.

”Tutustuin Numptyssa aikoinaan näyttelijä ”Haba” Hyttisen puolisoon. Meillä molemmilla oli kokemuksia alkoholistimiehestä. Haban kuoltua, olin mukana sirottelemassa tuhkia Suomenlahteen. Pienessä tervaveneessä oli myös Paleface, joka lauloi keskellä merta. Heitettyämme ruusut veteen, alkoi kaatosade. Esirippu oli laskeutunut.”

Tarinoiden ja tarjoilun ohella Numpty erottautuu myös sillä, että se voi myydä oikeasitaan mitä tahansa. Hetken emmittyyään Eeva-Helena raottaa salamyhkäistä laatikkoa.

”Boksissa on iljettävää pornosisältöä, jota en ikinä panisi esille!”

Nyt pannaan. Mustasta pahvirasiasta löytyy limainen fallos-lelu, siitinsikari ja savipenismalja. Jos joku sattuisi tarvitsemaan.

Nakerran keksiä ja nauran vieterimunalle. Haluaisinko lisää teetä? Kaaoksessa on puolensa.

PUNAVUOREN AMEBA

Kaupassa tärkeintä on tehdä voittoa – muu on haaskuuta, lukee yrittäjäoppaissa. Numptyssa tärkeintä on tehdä ystäviä, Eeva-Helena selittää.

Kauppa pyörii täysin ohjeiden vastaisesti. Myyjätär ostaa vitriiniinsä kauniita esineitä, vaikka tietää, etteivät ne mene kaupaksi. Välillä Eeva-Helena toivoo, ettei asiakkaita tulisi, jotta saisi siivotuksi. Ja kun tulee hän muistaa jokaisen.

”Täällä on käynyt Maria Veitola, Andy McCoy, Ivana Helsingin Paola Suhonen, muusikko Anki Lindqvist, vanhusten diskoja järjestävä Lilu Nissinen sekä 74-vuotias Eila ’Rap mummo’ Nevanranta. Hän esitti kaupassa hittinsä ’Koffin Puisto Rap’.”

Paras asiakas on rouva Wadanaka Fukui-Shi, tokiolaisen Söpö Department -nettikaupan omistaja. Japanitar ostaa vuotuisilla Helsingin matkoilla Numptysta kamaa sadoilla euroilla.

Sitten on niitä ikäviä asiakkaita.

”Siitä jäi outo tunne, kun kaksi nuorta naista veivät vitriinistä ystäväni tekemät korvakorut. Numpty on tällainen *ameba*, joka leviää kaikkialle. Ei ole varaa valvontalaitteisiin.”

Niitä olisi kaivattu silloinkin, kun liikkeeseen tunkeutui verinen spurgu Eeva-Helenan ollessa vessassa. Kauppias ei kuitenkaan hätäntynyt, vaan pesi kätensä, ajoi verimiehen kadulle ja pesi taas kätensä.

Edes narkkarit eivät hätkäytä. Eeva-Helena on työskennellyt vuosikymmeniä nuorisorikollisten parissa. Samalla on muodostunut mielipiteitä päihdeistä.

”Utopiani on, että huumeet olisivat ilmaisia kaikille. Se tuhoaisi yhden sukupolven, mutta ilman rahaa huumebisnes kuihtuisi... No, nyt menemme taas sivupoluilla.”

Oikeastaan emme. Aikana, jolloin yh-äidin elämä pyöri päihdeongelmaisten ympärillä syntyi ajatus omasta liikkeestä. Numpty oli keino nollata.

Nykyään myös Numptysta tarvitsee nollaamista. Ne ovat niitä harvinaisia kertoja, kun Eeva-Helena kääntyy paheiden puoleen. Silloin hän kävelee ”Punavuoren

Amebasta” Punavuoren Ahveneen, tilaa viinilasin, sytyttää sikarin ja lukee roskalehdet.

”Vähän myrkkijä.”

YÖ NUMPTYSSA

Toisella kertaa saavun Numptyyn keskiyöllä. Suomi on juuri lätkitty MM-finaaliin ja kansa on purkautunut Rööperiin rillaamaan.

Mukanani on valokuvaaja Kirmo Ekholm. Tarkoituksena on kuvata Eeva-Helena, joka viettää perjantaiyön kaupassaan. Näin hän on toiminut jo vuosia.

”Aikoinaan halusin muuttaa Numptyyn, mutta laki kielsi. Yövyin täällä kerran pari viikossa.”

Sitten ovella räsähtää. Kas, siellähän koppuroi tuttuja skeittareita: ”Kimi Taktinen”, ”Kennopää” ja ”Kebuli”. Kolmikko on lätkäpäissään.

Riemu yltyy, kun he bongaavat liikkeen sisältä tutun kaverin: skeitti-lehtiin valokuvaavan Kirmon. Meno äityy sekavaksi.

Kennopää: ”Kop, kop. Kirmo onks toi sun mutsis?”

Kirmo: ”Haha! Ei.”

Kimi: ”Hei, anteeks rouva. Mikä tää on tää... Asut sä tääl?”

Eeva-Helena: ”En. Kauppani nimi on Numpty.”

Jeremias: ”On kyl ihan siistin näkösiä huiveja, jos mä nään oikein.”

Kebuli: ”Taivas varjele! Pidätsä huivikuppaa auki keskiyöllä? Haha.”

Eeva-Helena: ”Kyllä. Tänään pidän.”

Kimi: ”Mitä tääl tapahtuu!”

Eeva-Helena: ”Mulla on naamiaispukuvuokraamo. Teillä oikeesti voi olla naamiaisia joskus.”

Kebuli: ”Vittu. Tarviiks tämmönen porukka naamiaiset? Me ollaan niin naurettavan hölmön näkösiä jo...”

Eeva-Helena: ”Tarvitsette te naamiaiset, koska sit mä voin vuokrata teille naamiaispukuja.”

Kebuli: ”Okei, me luvataan tulla tänne joskus.”

Kennopää: ”Hei, hi five!”

Läimäyksen jälkeen Numptysta rullataan päin We Got Beefiä. Joku ulvoo. Eeva-Helena sulkee perässä oven. Hyvää yötä.

KAAOKSEN TULEVAISUUS

Seuraavana aamuna teekeksit ovat taas pöydässä. Näin ei aina ole ollut. Eeva-Helena lopetti tarjoilun aikoinaan, kun liikkeessä alkoi käymään elämään kyllästyneitä kaljaveikkoja. He eivät ostaneet mitään, mutta myyjätär ei raaskinut olla tarjoamatta. Kun kerran esillä oli.

Hyväksikäytön ohella liikkeen asiakasmäärä alkoi laskea. Sateisimpina päivinä Numptyssa ei käynyt kukaan. Tuntui turhauttavalta maksaa vuokraa, kun asiakkaat eivät arvostaneet. Laskut odottivat. Eeva-Helena halusi lopettaa.

Antikvariaattiystävä kuitenkin kannusti. Vastaavia liikkeitä on vain muutamia. Teetarjoilu palasi.

”Onnellisuus on näkökulmasta kiinni. Vaikka Numptylla on yhä vaikeuksia, olen silti onnellinen. Ei monella ole ikiomaa kivijalkakauppaa.”

Sitten viimeinen kysymys. Kauanko Numpty pysyy Merimiehenkadulla?

”Voi, haaveeni on pitää tämä aina paikkana, jonne ihmiset voivat tulla juttelemaan. Vaikka tässä mummotun, niin ei haittaa. Toisin kuin moni, itse en pidä ryppyjä sairautena. Vanhuskin voi olla seksikäs. Eronneen naisen asema on silti vaikea. Miesten, löytäminen tässä isässä on kait mahdotonta. He haluavat nuoria hoitajia, jotka tekevät ruokaa. Mä teen muuta. Hehe... Mistäs me nyt taas alun perin puhuttiinkaan?”

Elämästä eräällä sivupolulla.

Lähtiessäni näen oven suussa pölyisen kapiustuksen. Se muistuttaa pientä lankarullaa, mutta onkin vain katkenneita naruja ja tikkuja, joiden varassa pikkuolio seisoo kuin jaloilla. Kysyn mielessäni, miten kapineelle käy. Voiko se kuolla? Kaikella, mikä kuolee, on ollut tehtävä, joka on raastanut rikki. Päteekö tämä nyrjähtäneeseen lankarullaan?

Kieriikö se resuisena alas portaita vielä vuoden tai kahden päästä? Ainakin ajatus siitä, että se ajelehtii maailmassa jopa minua kauemmin, tuntuu jotenkin rauhoittavalta.

Kivijalkaliike Numpty sijaitsee Punavuoressa osoitteessa Merimiehenkatu 27. Kauppa on auki lauantaisin klo 10–18 ja muina sattumanvaraisina aikoina.